

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของพยาบาล
ห้องผ่าตัดในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

หนังสืออ้างอิง
เฉพาะในห้องสมุด

ขจิตพรณ เหลืองวิรุจน์กุล

21 ส.ค. 2546

167499

TH0007461

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2545

ISBN 974-616-719-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์
ได้พิจารณางานนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรวดี เขียวพิเชฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่.....21.....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ. 2545.....

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศสนา ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ผู้ศึกษาผู้ศึกษาซึ่งและระลึกในพระคุณของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เรณู พงษ์เรืองพันธุ์ กรรมการพิจารณาเค้าโครงงานนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทรวดี เจริญพิเชฐ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ กรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ทั้งมวลของวิชาการบริหารการพยาบาล

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารีรัตน์ สังวรวงษ์พนา ผู้จุดประกายในการศึกษาต่อ ณ สถาบันนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ หัวหน้าพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาลผ่าตัด หัวหน้าหอผ่าตัด และพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย และโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อหาความเพียงพอของเครื่องมือการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณคุณสุดาวรัตน์ ศรีสัมฤทธิ์ ที่ให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการศึกษา และคุณวรรณ มิ่งกระโทก แม่บ้านผู้ดูแลความเป็นอยู่ให้ได้รับความสุขสบาย ตลอดจนความสนับสนุนจากเพื่อนนิสิตร่วมรุ่นสาขาการบริหารการพยาบาล โดยเฉพาะคุณนิภา ม่วงแก้ว หัวหน้าชั้นที่คอยช่วยเหลือ จนงานนิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขจิตพรรณ เหลืองวิรุจน์กุล

42922412 : สาขาวิชา : การบริหารการพยาบาล ; พย. ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ : อายุ / ระยะเวลาการปฏิบัติงาน / สถานภาพสมรส / ภาระครอบครัว / ลักษณะงาน / สภาพแวดล้อม
ในสถานที่ทำงาน / สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน / การบริหารและการสนับสนุนใน
หน่วยงาน / ความเครียด

ชนิดพรรณ เลื่องวิรุณกุล : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการทำงานกับ
ความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัดในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย (RELATIONSHIPS BETWEEN
PERSONAL FACTORS, JOB RELATED FACTORS AND STRESS OF OPERATING ROOM NURSES IN
KING CHULALONGKORN MEMORIAL HOSPITAL). อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา กศ.ด.,
99 หน้า ISBN 974-616-719-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัด ศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียด และศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายความเครียด
ของพยาบาลห้องผ่าตัด กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในห้องผ่าตัด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
สภากาชาดไทย จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ส่วน ซึ่งแบ่งเป็นปัจจัย
ส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการทำงาน และแบบประเมินความเครียดของ พิมผกา สุขกุล มาใช้เป็นแบบสอบถาม โดย
ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยด้านการทำงานเท่ากับ .82 และแบบประเมินความเครียดเท่ากับ
.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์และสมการถดถอย
พหุคูณ แบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย อยู่ในระดับที่
ความเครียดน้อย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียดพบว่า อายุและระยะเวลาที่ปฏิบัติงานใน
ห้องผ่าตัด ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์ใน
ทางบวกระดับปานกลางกับความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถานภาพ
สมรสมีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางกับความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียด พบว่า ลักษณะงาน สภาพแวดล้อม
ในสถานที่ทำงาน การบริหารและการสนับสนุนในหน่วยงาน ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 แต่สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์ในทางลบระดับต่ำกับความเครียดของพยาบาล
ห้องผ่าตัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ตัวแปรที่สามารถทำนาย ความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 คือสถานภาพสมรส โสด สามารถทำนายความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัดได้ร้อยละ 10 ได้สมการทำนายใน
รูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\text{ความเครียด} = .477 + .261 (\text{สถานภาพสมรสโสด})$$

42922412 : MAJOR : NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORD : AGE / THE LENGTH OF EXPERIENCE / MARITAL STATUS / FAMILY RESPONSIBILITY

/ JOB CHARACTERISTIC / WORK ENVIRONMENTS / RELATIONSHIP BETWEEN
COLLEAGUES / ADMINISTRATION AND SUPPORT IN THE WORKPLACE / STRESS.

KAJITPAN LURNGVIRUJANAKUL : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL
FACTORS, JOB RELATED FACTORS AND STRESS OF OPERATING ROOM NURSES IN KING
CHULALONGKORN MEMORIAL HOSPITAL. THESIS ADVISOR : PONGSRI KEITLERTNAPHA,
Ed.D., 99 P. ISBN 974-616-719-7

The purpose of this research was to study the stress of operating room nurses, and studied the relationships between stress with personal factors and job related factors. Samples were 80 professional staff nurses in operating room in King Chulalongkorn Memorial hospital. The research instrument used for data collection was a questionnaire composed of two parts : personal factors sheet, job related factors sheet and stress record sheet developed by Mrs. PIMPAKA SUKKUL. Instrument was tested for reliability. The reliability of job related factors sheet was .82 and the stress record sheet was .97 Mean, percentage, standard deviation, correlation coefficient and stepwise multiple regression were used to analyze data.

The results of the study revealed that :

1. The stress of operating room nurses in King Chulalongkorn Memorial hospital was low level.
2. There were no statistically significant relationships between stress and age and the length of experience of operating room nurses at .05 level. There was statistically significant positive relationships at middle level between stress and marital status single of operating room nurses at .01 level. There was statistically significant negative relationships at middle level between stress and marital status married of operating room nurses at .01 level.
3. There were no statistically significant relationships between stress and job related factors : job characteristic, work environments, administration and support in the workplace of operating room nurses at .05 level. There was statistically significant negative relationships at low level between stress and relationships between colleagues of operating room nurses at .05 level.
4. The predictor of stress for operating room nurses was marital status single at .01 level of significant which accounted for 10 percent of the variances.

The function derived from the analysis in raw score was as follow.

$$\hat{Y} = .477 + .261 (\text{Marital status single})$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ลักษณะห้องผ่าตัดและงานของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	10
ความเครียด.....	13
ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้าน การทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32

บทที่	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	34
การรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผลการวิจัย.....	59
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	65
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก.....	76
ภาคผนวก ข.....	81
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	99

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน.....	32
2	จำนวนและร้อยละของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกตามอายุ ระยะเวลา ปฏิบัติงาน.....	39
3	จำนวนและร้อยละของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกตามสถานภาพสมรส การครอบครัว.....	40
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนปัจจัยด้านการทำงาน ของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	41
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคะแนนปัจจัยด้านการทำงานของ พยาบาลห้องผ่าตัดด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	42
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนปัจจัยด้านการทำงานของ พยาบาลห้องผ่าตัด ด้านการบริหารและสนับสนุนในหน่วยงานจำแนกเป็น รายชื่อ.....	44
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนปัจจัยด้านการทำงานของ พยาบาลห้องผ่าตัด ด้านลักษณะงาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	46
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนปัจจัยด้านการทำงานของ พยาบาลห้องผ่าตัด ด้านสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	49
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนปัจจัยด้านการทำงานของ พยาบาลห้องผ่าตัดและห้องผ่าตัดที่ปฏิบัติงาน แต่ละด้านและ โดยรวม.....	51
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเครียดของพยาบาล ห้องผ่าตัด ที่ปฏิบัติงานแต่ละด้านและ โดยรวม.....	53
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการทำงาน กับความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	54
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวพยากรณ์กับความเครียดของ พยาบาลห้องผ่าตัด โดยวิธีถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	55

- 13 คำสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนน
มาตรฐาน (β) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการ
ถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความเครียดของพยาบาลห้องผ่าตัด..... 56

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
---	---------------------------	---

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University